

II. Obsahová kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce prokazuje porozumění autora dané problematice.		X	
2. Myšlenková soudržnost a souvislost textu: - je vyhovující - srozumitelnost argumentace a podloženost argumentů či myšlenek je adekvátní		X	
3. Práce se opírá o relevantní prameny a literaturu.	X		
4. Práce s literaturou: - v práci je zřetelně předvedeno, že student pracoval s odbornou literaturou a s myšlenkami jednotlivých autorů - autory uváděl (nejen odkazem na poznámku), srovnával, parafrázoval a citoval - zřetelně rozlišoval své myšlenky od myšlenek jednotlivých autorů	X		
5. Diplomová práce je filosofickým textem: - autor prokázal fundovanou a analytickou práci s pojmy a myšlenkami - autorova práce nespočívala jen v převyprávění daného tématu nebo pouhém poskládání hesel, parafrází či myšlenek - práce nebyla zatížena nepřiměřenou mírou historických, životopisných nebo jiných nefilosofických údajů		X	

III. Jazyková a grafická kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce je bez gramatických a stylistických chyb nebo jiných nedostatků (překlepy, nedokončené věty atd.)	X		
2. Práce je psána kultivovaným a odborným jazykem	X		
3. Terminologické zpracování textu - fundované porozumění terminologie v oboru a daném tématu - vhodné používání terminologie a vysvětlování pojmů	X		
4. Odkazy, citace a poznámkový aparát - vyhovující práce s odkazy - dodržení a jednotnost citačních norem - náležitý poznámkový aparát		X	
5. Citování - míra citování je vyvážená - vhodná volba a výstižnost citací		X	
6. Grafická kritéria - grafická úprava (písmo, obsah, názvy kapitol, odstavce, řádkování atd.) je vyhovující	X		

IV. Použitá literatura

	ano	zčásti	ne
1. kritický a vhodný výběr prvotní literatury a pramenů	X		
2. kritický a vhodný výběr druhotné literatury	X		
3. práce s cizojazyčnou literaturou	X		

V. Podrobné zhodnocení práce

Kristýna Kučerová (KK) se ve své diplomové práci věnuje smrtelné části duše v Platónově dialogu *Tímaios*. Kromě několika perspektiv, z nichž zkoumá hlavní téma své práce, podává v prvních dvou kapitolách stručný přehled pojetí duše u Platóna obecně a zasazuje pojednání o nesmrtelné duši do celku dialogu *Tímaios*.

Téma práce

Kristýna Kučerová si jasně stanovila téma práce, kterým je smrtelná duše v Platónově *Tímaiu*. Jakkoli by toto téma bylo možné pojednávat nejen na případě lidských duších (duše zvířat a rostlin), KK se implicitně rozhoduje zkoumat ho na duších lidských. Tato volba je oprávněná, ale bylo by lépe, kdyby ji autorka provedla explicitně a zdůvodnila ji.

Autorka si nad tématem klade celou řadu otázek, např. Jak rozumět trojdílnosti duše? Co se děje se smrtelnými částmi po smrti? K čemu smrtelné části slouží? Co vlastně tyto smrtelné části jsou? Je smrtelná duše jednotná? Je přirozenost smrtelné části duše podobná spíše smrtelnému tělu nebo nesmrtelné duši?

Vypracování tématu

Autorka věnuje více než třetinu své práce (s. 11–31) zasazení tématu smrtelné duše v *Tímaiu* do celku Platónových úvah nejen o duši. Jakkoli je tento záměr pochopitelný, je ho jen stěží možné adekvátně realizovat na ploše diplomové práce. Autorčiny výklady pojetí duše v jiných dialozích (především *Faidón* a *Faidros*) i širších témat dialogu *Tímaios* (reálná vs metaforická interpretace, rozum a nutnost, nesmrtelná duše) tak působí povšechně a nepřesně. Bylo by podle mého soudu rozumnější, kdyby se autorka od počátku nechala vést logikou výkladu o nesmrtelné duši v *Tímaiu*, a další témata rozpracovala teprve tehdy a do té míry, jak by centrální téma práce vyžadovalo.

Při analýze smrtelné části lidské duše si Kristýna Kučerová volí relevantní pasáže z *Tímaia*, uvádí jejich české znění a místy i originál¹ a zkoumá k tématu i relevantní sekundární literaturu. Autorka se rovněž explicitně zabývá vytyčenými otázkami. Jejich množství však přispívá k jisté roztržitosti práce. Velmi by pomohlo, pokud by KK měla jednu centrální otázku a ukázala, jak přesně se k ní ostatní otázky vztahují.

Podrobněji okomentuji klíčové části předkládané práce zabývající se smrtelnou duší:

Dělení smrtelné duše. Autorka správně uvádí, že *Tímaios* dělí smrtelnou duši na dvě části, na lepší část řevnivou, a horší část žádostivou. Základní charakterizace obou těchto částí jsou rovněž provedeny vhodně. Otázky a jisté pochybnosti vyvstávají při podrobnějším pohledu. Když *Tímaios* popisuje vznik smrtelných částí, charakterizuje je mimo jiné takto: „smělost a

¹ V pozn. 44 není originál celý a rovněž není dokončena paginace.

strach, dva nerozumné rádce, i hněv, hluchý k domlouvám“ (69d, v práci s. 31). Jak jde tento popis dohromady s charakteristikou řevnivé složky jako „pomocníka“ rozumu (s. 32)? Autorka hovoří o tom, že mezi řevnivostí a rozumem je „zjevný vzájemný vliv“, ale neukazuje, jak řevnivost ovlivňuje rozum, když je jeho „dobrým pomocníkem“ (s. 32). Žádostivé složce duše KK správně přisuzuje roli při výživě a rozmnožování. Jak souvisí její rozmnožovací role s popisem sexuality na závěrečných stránkách dialogu, kde se o samotných pohlavních orgánech hovoří jako o živočiších (91b–c)? Autorka zdařile popisuje jistou dynamiku žádostivé duše, která je na jednu stranu nepřístupná rozumovým důvodům, ale na stranu druhou je skrze „obrazy“ od rozumu ovlivnitelná. Stálo by za to tento poněkud ambivalentní vztah popsat ještě podrobněji a přesněji. Terminologická poznámka: KK často hovoří o „trojjedinosti“ duše; domnívám se, že tento termín je zvolen nešťastně, protože příliš evokuje trojiční teologické nauky, se kterými má ale jen velmi málo společného.

Přirozenost smrtelné duše. Autorka velmi zdařile ukazuje závislost smrtelných částí duše na těle. Přechod k tezi, že smrtelné části duše „nemají vlastní substanci, protože jsou úzce svázány s tělesnými orgány“, je však příliš rychlý a zasloužil by si pečlivější rozpracování. U Platóna je nakonec vše úzce svázáno s něčím jiným, rozhodně pak tělesné věci, které by bez idejí a duše nebyly tím, čím jsou. Znamená to také, že nemají vlastní substanci? A pokud ano, co nám tato nesubstančnost vlastně říká. Neplatí pak obdobně, že i nesmrtelná duše má „úzký vztah“ k něčemu jinému (idejím), a proto nemá „vlastní substanci“?

K jakému dobru duše slouží. V práci se opakovaně objevují tvrzení, která připisují různé duševní mohutnosti smrtelné či nesmrtelné části duše. Smyslové vnímání a víru autorka přičítá smrtelné duši, nesmrtelné naopak přičítá pocity (s. 36–37). Takovéto úvahy jsou pro pochopení smrtelné duše jistě klíčové, ale měly by být provedeny pečlivěji. Např. v 37b *Tímaios* tvrdí o světové duši, že má jistou víru. Nemá pak víru i nesmrtelná část naší duše? Proč tvrdit, že pocity nejsou schopností žádostivé či řevnivé duše, ale primárně duše racionální? Nemají se skrze vnímání oběhů na nebi napravovat oběhy racionální duše? Abychom mohli na podobné otázky lépe odpovědět, bylo by třeba detailněji analyzovat jednotlivé mohutnosti duše a tím i jejich přesnější vztah k jednotlivým částem duše.

V této kapitole se rovněž vyskytují některé velmi zarážející formulace. „Smrtelná část duše je však nejen prostředníkem mezi tělem a zbytkem duše, ale i mezi idejemi a rozumem.“ Proč a jak je smrtelná část duše prostředníkem mezi rozumem a idejemi? Toto tvrzení vyžaduje důkladné rozpracování, ale v práci přichází náhle a bez přípravy. „Je to na nás, my bychom se měli starat, my bychom se měli starat o nesmrtelnou část duše, aby se ta smrtelná část duše mohla starat o nás.“ „A stejně jako my se staráme o naši duši, tak naše duše se stará o nás.“ Co je v těchto formulacích ono „my“? Jak víme z jiných Platónových dialogů „já sám“ Platón identifikuje s racionální složkou duše (*Alkibiadés I*). I tato teze by měla být důkladně rozvedena a zdůvodněna, nikoli pouze předložena bez relevantního kontextu. Odstavec o „čakrách“ (s. 38–39) působí, jako by se do práce dostal omylem z úplně jiného žánru.

„Smrtelné části zastávají hlavní roli v čase, kdy je nesmrtelná část prakticky nepoužitelná“. Smrtelné části duše mají sloužit té nesmrtelné, jak autorka sama opakovaně v práci uváděla. Jak jí mají sloužit, když je „nesmrtelná část prakticky nepoužitelná“?

Kapitola 5 „Různé interpretace smrtelné části duše v *Timaiu*“ působí spíše jako rešerše či referát sekundární literatury, nikoli jako vlastní text diplomové práce. Jakkoli je správné, že autorka prošla několik důležitých textů sekundární literatury, je třeba diskusi s literaturou zapojit do celku práce organičtěji.

Práce s primární i sekundární literaturou

Kristýna Kučerová pracuje s relevantními primárními zdroji. Bylo by sice lepší, kdyby v práci více pracovala s originálem, ale není to zásadní nedostatek. Odkazování do primárního textu má střídatou kvalitu, ale celkově je na dostatečné úrovni.² Sekundární literatura je zohledněna v dostatečném množství, ale bylo by dobré ji zapojit do analýzy sledovaných otázek organičtěji.

Forma

Práce je psaná nadprůměrně kultivovanou češtinou s malým množstvím chyb a překlepů.

VI. Celkové hodnocení

Kristýna Kučerová se věnovala tématu smrtelné duše v *Timaiu* obstojně. Prokázala schopnost pracovat s primární i sekundární literaturou, klást si obtížné filosofické otázky a rozpracovat téma v řadě nosných ohledů. Jakkoli by bylo vhodné, kdyby se nesmrtelné duši v *Timaiu* věnovala systematičtěji, domýšlela některé motivy hlouběji a vyvarovala se místy zavádějícím formulacím, práce splňuje nároky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě. Navrhují známku C či D podle výsledku obhajoby.

V Praze dne 22. 1. 2024

Ondřej Krása

² V kapitole 1.2.2. Faidros je velmi nedostačená, jinde je situace lepší a často dostatečná.